
تأثیر «مونولوگ» در معرفی قهرمان و پیشبرد موقعیت‌های دراماتیک آثار نمایشی در عصر نئوکلاسیک

■ شهاب‌الدین عادل

تاریخ دریافت مقاله ۹۴/۰۱/۲۰ | تاریخ پذیرش نهایی ۹۴/۰۳/۲۵

تأثیر «مونولوگ» در معرفی قهرمان و پیشبرد موقعیت‌های دراماتیک آثار نمایشی در عصر نئوکلاسیک

شهاب‌الدین عادل | استادیار دانشکده سینما تئاتر، دانشگاه هنر

چکیده

مقاله‌ای که هم‌اکنون از نظر می‌گذرد، نگاهی است تحلیلی به مقوله‌ی مونولوگ یا تک‌گویی و تأثیر آن در معرفی شخصیت‌پردازی قهرمان و خلق موقعیت‌های دراماتیک اثر که با رویکرد ساختارگرایانه در سه تراژدی عصر نئوکلاسیک مورد بررسی قرار می‌گیرد.

هدف از ارایه‌ی این مقاله عبارت است از: ۱) جایگاه و موقعیت مونولوگ در ساختار درام، ۲) تأثیر کاربردی مونولوگ در خلق موقعیت‌های نمایشی و همین‌طور شخصیت‌پردازی، ۳) نحوه‌ی برقراری ارتباط مونولوگ با مخاطب و مخاطب با سیر حوادث درام، ۴) تأثیر مونولوگ در پیدایی تکنیک‌های دیگر نمایشی.

لازم‌به‌ذکر است که مونولوگ در تئاتر از قابلیت‌های دیگری نیز در نحوه‌ی روایتگری داستان برخوردار است که از آن جمله باید به گفتمان متغیر پیرامون فردیت، نحوه‌ی بازنمایی ویژگی‌های روانشناسانه و درونی شخصیت‌ها و انعکاس‌دهنده‌ی زبان و فرهنگ یک جامعه اشاره کرد. کارکردهای متنوع و متعدد تک‌گویی همواره به‌عنوان یک شاخصه در پیشبرد ساختار دراماتیک آثار نمایشی تأثیر داشته است.

مونولوگ یا تک‌گویی اگرچه اصطلاحی است که زیربنای آن بر شیوه‌ی حرف زدن یک نفر با خودش و یا با تماشاگر استوار است، اما این اصطلاح و کارکرد و روش‌های به‌کارگیری آن در ادوار مختلف ادبیات نمایشی در دنیا تاحدودی با هم متفاوت است؛ به‌نحوی که روش‌های به‌کارگیری مونولوگ در دوران کلاسیک به‌مراتب با روش‌ها و رویکردها و دیدگاه‌های به‌کارگیری آن در دوران مدرنیسم و حتی پست‌مدرنیسم متفاوت است. چنان‌چه این شیوه در دوران کلاسیک‌ها به‌صورت یک الزام و در دوران مدرن به صورت یک تکنیک و تمهید به‌کار گرفته می‌شود.

واژگان کلیدی: مونولوگ (تک‌گویی)، ساختار درام، کلاسیک، نئوکلاسیک، شخصیت‌پردازی و مونودرام.